

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

*Ujednolicony tekst wystąpienia pokontrolnego
uwzględniający zmiany wprowadzone
Uchwałą Komisji Odwoławczej z dnia
4 grudnia 2012 r.*

P/12/123
LGD-4101-006-01/12

Gdańsk, dnia 12 listopada 2012 r.

Pan
Mieczysław Struk
Marszałek Województwa Pomorskiego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego w Gdańsku (dalej „Urząd”) kontrolę w zakresie zakupu i wykorzystania aparatury medycznej¹, ze szczególnym uwzględnieniem środków europejskich w latach 2009-2012 (do 15 maja).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 5 października 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Samorządu Województwa Pomorskiego (dalej „Samorząd”) w skontrolowanym zakresie.

Powyższa ocena wynika z niżej opisanych ustaleń.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Samorządu jako organu założycielskiego jednostek ochrony zdrowia, w tym nadzór w zakresie zakupu i wykorzystania aparatury medycznej przez jednostki ochrony zdrowia:
 - Sejmik Województwa Pomorskiego - na podstawie art. 42 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej² (dalej „ustawa o zoz”) – określił standardy dotyczące aparatury medycznej oraz

¹ tomograf komputerowy, mammograf, rezonans magnetyczny, analizator biochemiczny wieloparametrowy, gammakamera, echokardiograf, urządzenie angiograficzne, zestaw do badań naczyniowych, aparat RTG z opcją naczyniową i obróbką cyfrową, aparat RTG z torem wizyjnym, akcelerator liniowy, PET, urządzenie magnetycznego rezonansu jądrowego, litotrypter

² Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 – uchylona z dniem 01.07.2011 r.

zasady jej zakupu przez utworzone szpitale, a w szczególności zapewnił możliwość udziału przedstawicieli organu założycielskiego w pracach komisji przetargowych;

- podległe szpitale zakupiły łącznie 20 specjalistycznych aparatów medycznych, w tym 13 do pracowni diagnostyki obrazowej lub medycyny nuklearnej (głównymi przesłankami zakupów były: wymiana sprzętu, doposażenie oraz wyposażenie nowych obiektów). Łączny koszt zakupu specjalistycznej aparatury medycznej do utworzonych szpitali w ramach projektów współfinansowanych z funduszy zagranicznych w badanym okresie wyniósł 33.563,0 tys. zł, w tym 29.691,5 tys. zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 (dalej „RPO”), (wkład własny Samorządu i szpitali - beneficjentów wyniósł 12.064,5 tys. zł). Z budżetu Samorządu sfinansowano ponadto w 100% zakup aparatury medycznej na łączną kwotę 13.922,3 tys. zł, z czego 11.879,9 tys. zł dotyczyło aparatury specjalistycznej objętej kontrolą.

Kontrola wykazała jednak, że w latach 2009-2012 (do 15 maja) Urząd nie planował i nie realizował kontroli w zakresie dostępności do badań diagnostycznych, pomimo, że obowiązek taki określony został w art. 67 ust. 3 pkt 1 ustawy o zoz, a od 1 lipca 2011 r. w art. 121 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej³. Realizowano głównie kontrole w zakresie gospodarki finansowej i prawidłowości gospodarowania mieniem utworzonych zoz. Nie prowadzono również kontroli okresowych (co najmniej raz w roku) celem m.in. oceny działalności utworzonych zoz w zakresie dostępności i poziomu udzielanych świadczeń oraz kontroli sprawdzających⁴, pomimo obowiązku wynikającego z § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru nad samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej i nad jednostkami transportu sanitarnego⁵ (dalej „rozporządzenie sprawie nadzoru”). Postępowań kontrolnych nie prowadzono również po wejściu w życie uchwały Zarządu Województwa Pomorskiego Nr 1288/255/09 z 13 października 2009 r. w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego Urzędu, którą do zadań Departamentu Zdrowia Urzędu dodano zapisy dotyczące kontroli m.in. w zakresie dostępności i poziomu udzielanych świadczeń⁶.

2. NIK pozytywnie ocenia, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, realizację przez Zarząd Województwa Pomorskiego zadań Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Pomorskiego na lata 2007—2013 (dalej „IZ”) w zakresie dofinansowania zakupu aparatury medycznej⁷.

W 2008 r. Urząd zgromadził informacje o potrzebach zakupu sprzętu i aparatury medycznej, które umożliwiały określenie zarówno stanu technicznego, jak i rozmieszczenia aparatury medycznej w podległych szpitalach. NIK zwraca jednak uwagę, że od 2008 r. nie zgromadzono takich kompleksowych

³ Dz. U. Nr 112, poz. 654 ze zm.

⁴ w celu zbadania czy usunięto nieprawidłowości ujawnione w toku kontroli okresowych.

⁵ Dz. U. Nr 94, poz. 1097 - uchylone z dniem 1 lipca 2011 r.

⁶ celem tej zmiany (jak wynika z jej uzasadnienia) było doprecyzowanie kompetencji w zakresie nadzoru nad samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest Samorząd.

⁷ zadania w zakresie wdrażania RPO pełnił Departament Programów Regionalnych Urzędu, a w zakresie programowania i ewaluacji RPO Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego Urzędu.

danych. W trakcie kontroli NIK Urząd wystąpił do dyrektorów podległych jednostek ochrony zdrowia o przedstawienie potrzeb inwestycyjnych na lata 2012-2016.

W ramach działań przygotowawczych do realizacji RPO w zakresie dostępu do świadczeń diagnostycznych realizowanych przy użyciu specjalistycznej aparatury medycznej Zarząd jako IZ posłużył się Programem „Zdrowie dla Pomorzán” (dalej „Program”) opracowanym przez ekspertów reprezentujących instytucje zaangażowane w kreowanie polityki zdrowotnej w województwie pomorskim, który ukierunkowany był na diagnostykę i terapię chorób nowotworowych, kardiologicznych oraz diagnostykę i leczenie chorób naczyniowych układu nerwowego. W ocenie NIK Program ten, jako program strategiczny, przedstawiał jedynie wizję rozwoju ochrony zdrowia w województwie pomorskim, bez wskazywania danych statystycznych w zakresie posiadanego sprzętu medycznego oraz potrzeb mieszkańców, podczas gdy dysponowanie informacjami o wyposażeniu jednostek ochrony zdrowia w specjalistyczną aparaturę medyczną oraz analizami w tym zakresie jest niezbędne do optymalnego podziału będących w dyspozycji IZ unijnych środków finansowych.

Wnioskodawcy projektów w ramach RPO w uzasadnieniach zobowiązani byli przedstawić m.in. analizę problemów społeczności – interesariuszy projektu, które dany projekt ma rozwiązać, co wpływało na określoną lokalizację sprzętu.

W ramach realizacji zadań IZ, NIK pozytywnie ocenia:

- wybór projektów oraz współpracę z NFZ w zakresie zabezpieczenia możliwości kontraktacji świadczeń zdrowotnych z wykorzystaniem specjalistycznej aparatury, zakupionej z udziałem środków z Unii Europejskiej poprzez wybór beneficjentów wskazanych w Uszczegółowieniu RPO tj. m.in. zakładów opieki zdrowotnej funkcjonujących w publicznym systemie ubezpieczeń zdrowotnych;
- określenie przez Sejmik Województwa Pomorskiego zasad, trybu i harmonogramu opracowania Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego zgodnie z art. 12a ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa⁸ oraz na podstawie Uchwały Nr 445/XXVIII/04 z 25 października 2004 r. w sprawie przyjęcia harmonogramu i trybu prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego;
- nabór projektów o dofinansowanie zakupu aparatury medycznej w ramach RPO, przeprowadzony w trybie konkursu zamkniętego bez preselekcji. W ramach zgłoszonych i zatwierdzonych przez IZ 51 wniosków, ze wszystkimi beneficjentami podpisano umowy o dofinansowanie (w tym 49 do dnia 15.05.2012 r.) na łączną kwotę 224.877,0 tys. zł (w tym dofinansowanie z Unii Europejskiej 137.359,0 tys. zł). Wnioski składane przez jednostki ochrony zdrowia zawierały uzasadnienie potrzeby zakupu w tym specjalistycznej aparatury m.in. w oparciu o Program, a do wniosków dołączano aktualną umowę

⁸ j. t. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 ze zm.

z NFZ na usługi zgodne z zakresem projektu lub oświadczenie dotyczące nowych usług, oferowanych po zakończeniu projektu⁹;

- dokonywanie aktualizacji i zmian terminów ogłaszania naboru wniosków o dofinansowanie projektów, wskazanych w uchwałach Zarządu Województwa Pomorskiego w sprawie przyjęcia szczegółowych harmonogramów ogłaszania konkursów na dany rok w ramach RPO, zgodnie z wytycznymi Przewodnika Beneficjenta;
- zakres i terminowość prowadzonych przez Urząd kontroli stanu realizacji badanych projektów, które przeprowadzane były m.in. poprzez weryfikację składanych wniosków o płatność. Skontrolowano wszystkich beneficjentów, którzy złożyli 11 wniosków o płatność końcową oraz przeprowadzono jedną kontrolę u beneficjenta w trakcie realizacji projektu w zakresie poprawności stosowania procedur udzielania zamówień publicznych.

Spośród objętych badaniem ośmiu projektów (zakończonych do dnia 15.05.2012 r.) w siedmiu przypadkach osiągnięto planowane wskaźniki produktu (ilość zakupu specjalistycznej aparatury medycznej) i wskaźniki rezultatu (liczba specjalistycznych badań wykonanych zakupionym sprzętem), a w jednym przypadku nieosiągnięcie zakładanego wskaźnika rezultatu wynikało z mniejszej niż zakładano liczby skierowań na badania.

3. Zgodnie z § 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru – nadzór nad realizacją zadań statutowych, dostępnością i poziomem udzielanych świadczeń dokonywany miał być poprzez kontrolę i ocenę w szczególności wyposażenia w aparaturę i sprzęt medyczny oraz techniczny. Działania w powyższym zakresie (określone w regulaminach organizacyjnych i zakresach obowiązków), w tym m.in. prowadzenie bilansu potrzeb zakupu sprzętu i aparatury medycznej, monitorowanie stanu technicznego sprzętu i aparatury medycznej będącej na wyposażeniu zakładów opieki zdrowotnej oraz analiza efektywności ich wykorzystania w aspekcie potrzeb należały do zadań Departamentu Zdrowia Urzędu. Dyrektor Departamentu Zdrowia Urzędu wyjaśniła, że monitorowanie przez organ założycielski stanu technicznego aparatury medycznej jest zbędne, ponieważ za jej stan techniczny odpowiada użytkownik sprzętu.

Brak bieżących i miarodajnych analiz w zakresie czasu oczekiwania na specjalistyczne badania diagnostyczne, jak i stopnia wykorzystania specjalistycznej aparatury medycznej, Dyrektor Departamentu Zdrowia wyjaśniła utrudnieniami wynikającymi z nieprzewidywalności wielkości kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz brakiem możliwości prowadzenia działalności komercyjnej po wykorzystaniu środków kontraktowych.

Zarząd Województwa Pomorskiego podjął w dniu 24 stycznia 2012 r. decyzję o powołaniu zespołu w celu wdrożenia narzędzia informatycznego, które umożliwi m.in. monitorowanie czasu i sposobu

⁹ ustalono na podstawie badania 3 spośród 51 wniosków o dofinansowanie projektów o najwyższej wartości (dwa projekty dotyczyły rozbudowy przedmiotowych jednostek i ich wyposażenia w tym w nową aparaturę medyczną, a jeden zakupu sprzętu medycznego i wyposażenia).

wykorzystania specjalistycznej aparatury medycznej oraz podejmowanie doraźnych decyzji w przypadkach jej ewentualnego niewykorzystywania.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) planowanie i realizację kontroli w utworzonych szpitalach w zakresie dostępności i poziomu udzielanych świadczeń, w tym w zakresie diagnostyki obrazowej.

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Gdańsku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

